

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon

2008/0067(CNS)

15.7.2008

ARVAMUS

Esitaja: rahvusvahelise kaubanduse komisjon

Saaja: eelarvekomisjon

Ettepanek võtta vastu nõukogu otsus, milles sätestatakse, et Kesk-Aasia riigid vastavad nõukogu otsusega 2006/1016/EÜ (millega Euroopa Investeerimispankale antakse ühenduse tagatis ühenduseväliste projektidele antavatest laenudest ja laenu tagatistest tekkida võiva kahjumi puhuks) kehtestatud tingimustele
(KOM(2008)0172 – C6-0182/2008 – 2008/0067(CNS))

Arvamuse koostaja: Alain Lipietz

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Ühenduse tagatis Euroopa Investeerimispingale ühendusevälistele projektidele antavatest laenudest ja laenu tagatistest tekkida võiva kahjumi puhuks on tähtis meede, millega toetatakse Euroopa majandus- ja kaubanduspoliitika eesmärkide saavutamist globaalsel tasandil. Suur osa Euroopa Investeerimispinga (EIP) laenudest toetab Euroopa äriühingute investeeringuid välisriikides, mis omakorda panustavad kasvavasse kaubandusse. Euroopa Parlament on jälginud EIP tegevust alates 1999. aastast majandus- ja rahanduskomisjoni koostatud aastaaruannete kaudu, mis on loonud pangaga suurepärase koostöö õhkkonna. Euroopa Parlament esitas konkreetset ühenduse tagatiste kohta Euroopa Investeerimispingale üksikasjaliku arvamuse 30. novembril 2006. aastal¹.

Komisjoni ettepanekuga võtta vastu nõukogu otsus, milles sätestatakse, et Kesk-Aasia riigid vastavad Euroopa Investeerimispingale antavale ühenduse tagatisskeemile, lisatakse nõukogu otsuse 2006/1016/EÜ abikõlblike riikide nimekirja Kasahstan, Kõrgõzstan, Tadžikistan, Türkmenistan ja Usbekistan, tehes neile kättesaadavaks kuni 1 miljardi euro väärtuses EIP laenulepinguid. See tuleneb Euroopa Parlamendi Euroopa Investeerimispingale antava ühenduse tagatise kohta esitatud arvamuses sisalduvast üleskutsest. See on kooskõlas ELi strateegiaga Kesk-Aasiaga loodava uue partnerluse kohta, mis võeti vastu 21.–22. juuni 2007. aasta Euroopa Ülemkogu kohtumisel, milles sedastatakse et „Euroopa Investeerimispingal peaks olema oluline roll ELi huvidega seotud projektide rahastajana Kesk-Aasias.”

Asjaolu, et EIP laenud on suures osas või isegi täielikult tagatud ühenduse laenu tagatisfondiga, võimaldab EIP-l pakkuda väga soodsaid tingimusi, sest pank ei pea nõudma tavapäraselt riskipremiat. See toetussüsteem viib laenu hinna 1–2 protsenti turuhinnast allapoole. Seega võib eeldada, et Kesk-Aasia piirkonnas hakkavad EIP laenud olema väga nõutud.

Arvamuse koostaja on seisukohal, et ühenduse tagatis Euroopa Investeerimispingale laenu tegevuseks Kesk-Aasias väärib Euroopa Parlamendi tuge, kuna see on võimalus kasutada avaliku sektori rahalisi vahendeid ELi poliitika eesmärkide saavutamiseks, tingimusel, et neid eesmärke tõesti sidusalt edendatakse. Praegu ei ole komisjoni ettepanekus võtta vastu nõukogu otsus selle tingimuse täitmine tagatud:

- viiest Kesk-Aasia riigist neljas jääb inimõigustealane olukord kaugemale maha Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) sätestatud standarditest. Eelkõige rikuvad Usbekistan ja Türkmenistan süstemaatiliselt põhiõigusi ja neis riikides puudub igasugune edasimineku demokraatia valdkonnas. Euroopa Parlament kinnitas 20. veebruaril 2008. aastal oma toetust Usbekistani vastu kehtestatud ELi sanktsioonidele. Lisaks rõhutas parlament, et selleks, et EL saaks kaubandust ja kaubandusküsimusi, näiteks investeeringuid, käsitleva vahelepingu menetlemist jätkata, peab Türkmenistan näitama edusamme tähtsamates inimõiguste ja demokraatia valdkondades (2007/2102 (INI)). Seepärast nõuab parlament, et ELi poliitikat piirkonna riikide suhtes diferentseeritaks eelkõige vastavalt inimõigustealasele olukorrale igas riigis. Seevastu komisjoni ettepanekus ei diferentseerita Kesk-Aasia riikide puhul EIP laenukriteeriume;

¹ ELT C 316E, 22.12.2006, lk 109.

- 20. veebruaril 2008. aastal kutsus Euroopa Parlament ka nõukogu ja komisjoni üles „tagama, et inimõiguste küsimused oleksid sama olulised kui ELi jõulisem lähenemisviis energiale, julgeolekule ja kaubandusele”. Selle asemel teeb komisjon ettepaneku tugevalt keskenduda energiatarnetele;
- põhimõtteliselt tuleks „kingitus” madalamate intressimäärade kujul teha ainult nende EIP laenudega, millega rahastatakse projekte, mille prioriteedid on sellised, et need toovad suurt ja mõõdetavat kasu ELi poliitiliste eesmärkide edendamisel, sest tagatisfondi eelarve on piiratud. ELi poliitilised eesmärgid ei ole Kesk-Aasia riikidele antavate ühenduse tagatud EIP laenude eesmärkide loetelus järjekindlalt esindatud ja selles soositakse suuremahulisi projekte, eriti energiavarustuse/transpordisektori valdkonnas. See kahjustab ELi poliitilist eesmärki suurendada energiaallikate mitmekesisust ja järgida Kyoto protokollis nõudeid ning selline olukord vajab muutmist. Väga tõenäoliselt kahjustaks see ka Euroopa Parlamendi üleskutset, millega nõuti „ekspordikrediitiasutuste ja riiklike investeerimispankade kaudu antava riikliku toetuse katkestamist fossiilkütustega seotud projektidele”, ja nõuet, et „Euroopa Investeerimispank [võtaks] laenude andmisel või tagamisel arvesse rahastatavate projektide mõju kliimamuutusele ja kehtestaks rahastamisele moratooriumi [...], kuni selle kohta on saadud piisavalt andmeid”¹;
- lisaks keskendub EIP laenugevus Kesk-Aasias tugevalt energiavarustusele ja transpordile, jättes tähelepanuta Maailmapanga ja muude finantsasutuste tõendid selle kohta, et reeglina suurendavad mäetööstuse projektid vaesust vaestes, kuid loodusvarade poolest rikastes riikides, kus puudub hea valitsemistava. Keskendumine energiatarnetele kahjustab seega 2007. aasta juunis vastu võetud ELi strateegiat Kesk-Aasiaga loodava uue partnerluse kohta, milles vaesuse kaotamist nimetatakse Euroopa Ühenduse kahepoolse abi peamise prioriteedina ajavahemikul 2007–2013. Arvestades seda, et kõigil Kesk-Aasia riikidel on õigus arengukoostöö rahastamisvahendi raames abi saada, leiab arvamuse koostaja, et EIP laenud peavad olema kooskõlas Euroopa konsensusega arengupoliitika küsimuses ja selle üldeesmärkidega, milleks on vaesuse kaotamine ja aastatuhande arengueesmärkide saavutamine.

Tuleb märkida, et komisjon teeb ettepaneku võtta nõukogu otsuse, mille kohaselt Kesk-Aasia riigid vastavad nõukogu otsusega 2006/1016/EÜ (millega Euroopa Investeerimispankale antakse ühenduse tagatis ühendusevälistele projektidele antavatest laenudest ja laenu tagatistest tekkida võiva kahjumi puhuks) kehtestatud tingimustele, õiguslikuks aluseks Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 181a. Seoses nimetatud nõukogu otsusega 2006/1016/EÜ vaidlustas Euroopa Parlament ettepaneku esitamise vastavalt asutamislepingu artiklile 181a ja tegi ettepaneku kasutada kahekordset õiguslikku alust, artiklit 181a koos artikliga 179 (arengukoostöö, vastavalt kaasotsustamismenetlusele), sest paljud 1. lisa järgi abikõlblikud riigid on OECD loetelu kohaselt arengumaad. Kohtuvaidlus on Euroopa Kohtus pooleli.

Arvamuse koostaja ei muuda otsuse õiguslikku alust, jättes selle küsimuse vastutava komisjoni raportöörile.

¹ P6_TA-PROV(2007)0576, 29.11.2007.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

**Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3 a) Kõik EIP finantstehingud Kesk-Aasias peaksid olema kooskõlas ELi välispoliitikaga, ka konkreetsete piirkondlike eesmärkide osas, ja seda toetama ning peaksid teenima demokraatia ja õigusriigi arendamise ning tugevdamise üldist eesmärki, nendes tehingutes tuleks austada inimõigusi ja põhivabadusi ning järgida rahvusvahelisi keskkonnaalaseid lepinguid, milles Euroopa Ühendus või selle liikmesriigid osalevad.

Selgitus

on vajalik selleks, et viia otsus kooskõlla asutamislepingu artikliga 181a, mis on üheks käesoleva ettepaneku õiguslikuks aluseks, ja asjaomaste rahvusvaheliste keskkonnaalaste lepingutega, mille EÜ või selle liikmesriigid on allkirjastanud . On tähtis, et EIP piirkondlikku strateegiat ja konkreetseid projekte hinnatakse selgete kriteeriumide alusel, mis kajastavad Euroopa väärtusi.

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 3 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3 b) Kõik EIP finantstehingud Kesk-Aasias peaksid olema kooskõlas ELi poliitilise eesmärgiga aidata kaasa aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele Kesk-Aasia riikides ja toetama selle eesmärgi saavutamist.

Selgitus

Muudatus on vajalik selleks, et viia otsus kooskõlla ELi vaesuse kaotamise poliitika eesmärkidega ja deklaratsioonidega, mille EÜ või selle liikmesriigid on ÜRO raamistikus allkirjastanud. On tähtis, et EIP piirkondlikku strateegiat ja konkreetseid projekte hinnataks selgete kriteeriumide alusel, mis kajastavad Euroopa väärtusi ja rahvusvahelisi kohustusi.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu otsus Põhjendus 3 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3 c) Energiavarustuse ja transpordiprojektide osas peaksid kõik EIP finantstehingud Kesk-Aasias olema kooskõlas ELi poliitiliste eesmärkidega – mitmekesistada energiaallikaid ja järgida Kyoto protokoll nõudeid – ning toetama nende eesmärkide saavutamist; need tehingud peaksid edendama keskkonnakaitset.

Selgitus

Muudatus on vajalik selleks, et viia otsus kooskõlla ELi kliima- ja keskkonnapoliitika eesmärkidega ning lepingutega, mille EÜ või selle liikmesriigid on allkirjastanud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raamistikus. On tähtis, et EIP piirkondlikku strateegiat ja konkreetseid projekte hinnataks selgete kriteeriumide alusel, mis kajastavad Euroopa väärtusi ja rahvusvahelisi kohustusi.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu otsus Põhjendus 3 d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3 d) EIP peaks tagama, et asjaomase piirkonna elanikud saaksid piisavalt ja õigeaegselt teavet, nii et neil oleks võimalik otsustusprotsessis täielikult osaleda.

Selgitus

Konkreetsete projektide kohta, eriti sellises arvukate ja tõsiste keskkonnaprobleemidega piirkonnas nagu Kesk-Aasia, tuleks koostada sõltumatu jätkusuutlikkuse mõjuhinnang, et välja selgitada projekti majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõju, ning teha ettepanekud kaasnevate meetmete kohta, millega kasulikku mõju suurendada ja kahjulikku mõju vähendada. Sellised hinnangud peaksid looma palju suurema läbipaistvuse, sealhulgas nende jaoks, keda projekt kõige otsesemalt mõjutab.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu otsus Põhjendus 3 e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Selgitus

(3 e) EIP-lt saadud teabe alusel peaks komisjon igal aastal esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule hinnangu ja aruande EIP finantstehingute kohta, mis on sooritatud vastavalt käesolevale otsusele. Aruandes peaks sisalduma hinnang selle kohta, kuidas EIP finantstehingud on aidanud saavutada ELi välispoliitika eesmärke.

Komisjoni koostatud aastaaruandes tuleks selgelt sätestada, kuidas EIP on kaasa aidanud põhjendustes 3 a, 3 b, 3 c, 3 d (muudatusettepanekud) sätestatud eesmärkide saavutamisele.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu otsus Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4) Kesk-Aasia riikide makromajanduslikud tingimused, eelkõige välisrahastamise olukord ja võla tasumise võime, on tänu kiirele majanduskasvule ja ettevaatlikule makromajanduspoliitikale viimastel aastatel paranenud ning seepärast tuleks kõnealustele riikidele võimaldada

(4) Kesk-Aasia riikide makromajanduslikud tingimused, eelkõige välisrahastamise olukord ja võla tasumise võime, on tänu kiirele majanduskasvule ja ettevaatlikule makromajanduspoliitikale viimastel aastatel paranenud ning seepärast tuleks kõnealustele riikidele võimaldada

juurdepääs EIP-poolsele rahastamisele.

juurdepääs EIP-poolsele rahastamisele
*tingimusel, et nende suhtes ei ole
kehtestatud ELi sanktsioone seoses
inimõiguste rikkumisega, mis välistaks
juurdepääsu EIP rahastamisele.*

Selgitus

Tuleb avalikult välja öelda põhimõte, et ühenduse laenu tagatisel EIP antud laenudele ei tohi kahjustada ELi inimõigustealase poliitika eesmärke riikides, mille suhtes EL on kehtestanud sanktsioonid.

MENETLUS

Pealkiri	Kesk-Aasia riikide vastavus nõukogu otsusega 2006/1016/EÜ kehtestatud tingimustele
Viited	KOM(2008)0172 – C6-0182/2008 – 2008/0067(CNS)
Vastutav komisjon	BUDG
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	INTA 8.5.2008
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Alain Lipietz 5.5.2008
Arutamine parlamendikomisjonis	24.6.2008
Vastuvõtmise kuupäev	15.7.2008
Lõpphääletuse tulemused	+: 26 –: 1 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Graham Booth, Daniel Caspary, Françoise Castex, Christofer Fjellner, Béla Glattfelder, Ignasi Guardans Cambó, Jacky Hénin, Syed Kamall, Caroline Lucas, Marusya Ivanova Lyubcheva, Erika Mann, Helmuth Markov, Georgios Papastamkos, Tokia Saïfi, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Daniel Varela Suanzes-Carpegna, Iuliu Winkler, Corien Wortmann-Kool
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jean-Pierre Audy, Eugenijus Maldeikis, Rovana Plumb, Salvador Domingo Sanz Palacio, Carl Schlyter, Zbigniew Zaleski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Emanuel Jardim Fernandes, Francesco Ferrari